

»Deklarace o socialismu«

(19.5.2008)

Lidé vždy toužili vytvořit řád založený na svobodě a rovnosti. Svět se dnes rychle mění, budoucnost lidstva je však stále velmi nejistá. Úsilí kapitalismu, zbaveného svého největšího soupeře v podobě světové soustavy socialistických zemí, o globální nadvládu vede k jeho degeneraci. **Majetní ještě více bohatnou a stále širší vrstvy společnosti chudnou. Bída vyhání obyvatele ze zemí třetího světa a stává se živnou půdou i pro mezinárodní terorismus.** Jejich levné pracovní síly využívá globální kapitál k likvidaci sociálního státu v rozvinutých zemích. Pod záminkou vyhrocujících se rozporů pravicové vlády omezují demokracii, lidská práva a svobody, neváhají rozpoutávat ničivé války a nové závody ve zbrojení.

Posvátná neoliberální představa, že globální svobodný trh bez přívlastků zajistí svobodu a demokracii ve společnosti, se zřetelně rozchází s realitou. **Dnešní svět není o nic bezpečnější, spravedlivější a svobodnější. Dochází k nárůstu xenofobie a rasismu. Úpadek společnosti doprovází další rozklad morálních a kulturních hodnot. Nezodpovědné ničení přírody a plýtvání jejími zdroji a devastace životního prostředí ohrožuje životní podmínky lidí prakticky na celé zeměkouli.**

Ve světě se stále hlasitěji ozývá heslo **»Jiný svět je možný«**. Nestací však, aby byl jiný. Je třeba, aby byl lepší. My, komunisté, jsme přesvědčeni, že globální kapitalismus ze své povahy lepší být nemůže. **Společnost, která vykupuje blahobyt menšiny lidí bídou většiny, ztrácí své historické opodstatnění.** Je na čase, aby odešla ze scény dříve, než její úpadkové rysy napáchají nenapravitelné škody.

Ve druhé polovině minulého století se vytvořila situace, kdy naplnění myšlenek sociálně spravedlivé společnosti bylo na dosah. **Vlivem mnoha historických okolností se však první pokus o socialismus nepodařilo postavit na trvalé základy.** Vyhodnocení celé této historické zkušenosti je dlouhodobou záležitostí. **Současný vývoj stále více ukazuje, že přes všechny své nedostatky měl minulý systém jednu základní přednost – ctil sociální práva lidí, bez nichž jsou ostatní lidská práva pouhou iluzí.**

Zejména na tuto zkušenost chceme navázat a nedostatky překonat. KSČ ztratila v roce 1989 svou moc. **V podmínkách restaurovaného kapitalismu si však KSČM udržuje svou autoritu, protože si udržela identitu radikální strany usilující o sociálně spravedlivou společnost a působí mezi parlamentními stranami jako jediná stabilní a čitelná opozice proti kapitalismu.**

Socialismus chápeme jako společnost svobodných a rovnoprávných občanů, společnost sociálně spravedlivou a ekonomicky prosperující, jejímž základním cílem je všestranné zvyšování kvality života obyvatel.

Tato společnost naváže na všechno cenné, co v hospodářské, politické, sociální a kulturní oblasti vytvořily předchozí generace. Neustrne na žádném stupni svého rozvoje, bude neustále konfrontovat své principy a své uspořádání s požadavky nových, dorůstajících generací, s vývojem vědy a technickým rozvojem, se změnami přírodního a životního prostředí. Bude společností, která rozmanitost názorů, postojů a potřeb svých občanů bude pokládat za své bohatství, za zdroj svého trvalého pokroku.

Chceme, aby to byla společnost vzniklá s podporou naprosté většiny občanů, aby byla v plné míře demokratická, založená na principu občanské samosprávy. Chceme, aby se formy demokracie dále rozvíjely, byly stále více využívány prvky demokracie přímé, kdy se rozhodnutí přijímají za účasti všech zúčastněných. I nadále budou existovat dílčí zájmové střety – individuální, lokální, regionální, profesní, generační a jiné. Společnost je však bude na příslušných úrovních sladovat, hledat shodu s veřejným zájmem.

Socialismus má být společností sociálně spravedlivou.

- Chceme, aby každý měl právo na práci, odpovídající jeho schopnostem, aby byl každý odměňován za svou práci podle jejích výsledků, měl rovnou šanci na vzdělání, péči o zdraví a celkový rozvoj osobnosti.
- Chceme pro všechny základní sociální jistoty v míře, umožněné hospodářským a kulturním rozvojem země a ekologickými limity. I ta nejméně odměňovaná řádná práce musí zabezpečit každému důstojný život.
- Odmítáme bezpracné příjmy, příjmy ze spekulací a nepřiměřeně velké rozdíly v odměnách za práci; chceme, aby výše odměn za práci byly přiměřeně diferencované podle náročnosti práce, aktivity a iniciativy a měly motivační úlohu.

Za ekonomickou základnu socialismu považujeme společenské vlastnictví. Nebude se však omezovat na státní formu. Silnější přímý vliv státu považujeme ze strategických důvodů za důležitý jen v některých hospodářských odvětvích. V ekonomice prosazujeme rovnost vlastnických forem. Cílem socialismu je překonávat pozůstatky odcizení práce a zvyšovat zájem lidí o výsledky jejich práce tím, že se lidé budou cítit skutečnými spoluvlastníky. To systém postavený na monopolu státního vlastnictví v plné míře neumožňoval.

Společenské vlastnictví bude mít více konkrétních podob (včetně různých forem samosprávného, družstevního vlastnictví). **Zásada vlastnické plurality nevyklučuje ani soukromé podnikání.** Všechny druhy ekonomických subjektů budou svými odvody ze zisku naplňovat celospolečenské fondy. **Socialistická ekonomika v našem pojetí bude tržní ekonomikou se strategickým plánováním, usměrňovanou k zabezpečení společenských priorit a opírající se o kontrolu rozhodujících pozic v národním hospodářství.**

V socialistické společnosti nebude hlavním cílem zisk a touha spotřebovat co nejvíce materiálních hodnot. **Úctu k člověku a k poctivé, tvůrčí práci, vzájemná tolerance a lidská solidarita získá na významu, stejně jako zvýšená potřeba nemateriálních hodnot.** Chceme, aby socialismus byl společností, ve které se člověk nemusí bát večer vyjít z domu, ve které se každý může bez zbytečných průtahů domoci spravedlnosti, ve které nikdo není odkázán v nouzi na milodary.

Na své cestě k socialismu nejsme osamoceni. Opíráme se o vzájemnou solidaritu a rostoucí akční jednotu pokrokové levice ve světě. Víme, že socialismus uspěje teprve tehdy, až se lidé s jeho zásadami ztotožní. Změny v myšlení lidí nenastanou ihned a nelze je vynucovat násilím.

Naše cesta k socialismu je cestou demokratickou, cestou svobodné volby většiny. Jsme přesvědčeni, že na této cestě najdeme spojence, přemýšlivé občany, mladé lidi, kterým není budoucnost naší země lhostejná.

Zdroj: VII. sjezd KSČM, Hradec Králové